

ДОКЛАД

НА
ПОСТОЯННАТА КОМИСИЯ ПО ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ И СПОРТ ЗА РЕЗУЛТАТИТЕ
ОТ ИЗВЪРШЕНОТО ОЦЕНЯВАНЕ ПО ПРОЦЕДУРА ЗА ПРОГРАМНА
АКРЕДИТАЦИЯ НА СПЕЦИАЛНОСТ ОТ РЕГУЛИРАНИ ПРОФЕСИИ

„МЕДИЦИНСКА СЕСТРА“ НА ОКС „БАКАЛАВЪР“

**ОТ ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ 7.5. ЗДРАВНИ ГРИЖИ
В МЕДИЦИНСКИЯ ФАКУЛТЕТ НА СОФИЙСКИЯ УНИВЕРСИТЕТ
„СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“**

Уважаема г-жо Председател на АС на НАОА,

Постоянната комисия по здравеопазване и спорт предоставя на Вашето внимание настоящия доклад за резултатите от извършеното оценяване по процедурата за програмна акредитация на специалност от регулираните професии **„Медицинска сестра“** от професионално направление 7.5. Здравни грижи, област на висше образование 7. Здравеопазване и спорт в **Медицинския факултет на Софийския университет “Св. Климент Охридски”**.

Докладът е разработен съгласно чл. 88а, ал. 5, т. 2 от ЗВО и чл. 33, ал. 1, т. 2 и чл. 35, ал. 1 от ПДНАОА и приетите от Акредитационния съвет на НАОА (20.10.2016 г.) Критерии за програмна акредитация на специалностите от регулираните професии в съответствие със стандартите и насоките за осигуряване на качеството в европейското пространство за висше образование (ESG)- част 1 /1-10/ и по смисъла на чл.78, ал. 3 от ЗВО.

СЪДЪРЖАНИЕ

I. ХРОНОЛОГИЯ НА ПРОЦЕДУРАТА

II. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРЕПОРЪКИТЕ ОТ ПРЕДХОДНАТА АКРЕДИТАЦИЯ

III. КОНСТАТАЦИИ И ОЦЕНКИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА КРИТЕРИИТЕ ЗА ПРОГРАМНА АКРЕДИТАЦИЯ НА СПЕЦИАЛНОСТТА ОТ РЕГУЛИРАНИТЕ ПРОФЕСИИ „МЕДИЦИНСКА СЕСТРА“, НА ОКС „БАКАЛАВЪР“ ОТ ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ 7.5. ЗДРАВНИ ГРИЖИ В МЕДИЦИНСКИЯ ФАКУЛТЕТ НА СОФИЙСКИЯ УНИВЕРСИТЕТ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“ В СЪОТВЕТСТВИЕ СЪС СТАНДАРТИТЕ И НАСОКИТЕ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО В ЕВРОПЕЙСКОТО ОБРАЗОВАТЕЛНО ПРОСТРАНСТВО ЗА ВИШЕ ОБРАЗОВАНИЕ /ESG/ –ЧАСТ 1 /1-10/ И ПО СМИСЪЛА НА ЧЛ. 78, АЛ. 3 ОТ ЗВО.

IV. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

V. ПРОЕКТ НА ПРЕПОРЪКИ НА ПОСТОЯННАТА КОМИСИЯ

I. ХРОНОЛОГИЯ НА ПРОЦЕДУРАТА

№ по ред	Решения	Номер и дата на протокол/дата на извършено действие
1.	Откриване на процедурата от АС	Протокол №2/25.01.2018 г
2.	Стартиране на процедурата	2.04.2018 г.
3.	Утвърждаване на състав на ЕГ от АС Доц. д-р Нели Спасова, дм Доц. дп Елена Желева Асения Егова – студентка Доц. д-р Веселина Кондева, дм – наблюдаващ процедурата	Протокол №3/7.02.2019 г
4.	Извършено посещение на ЕГ във ВУ	26-27.02.2019 г.
5.	Обсъждане и приемане на доклада на ЕГ от ПК	Протокол №11/26.03.2019 г.
6.	Обсъждане и приемане на доклада на ПК и изпращането му до ВУ за становище	Протокол №11/26.03.2019 г.
7.	След изтичане на срока по чл. 35, ал.2 от ПДНАОА /относно становището на оценяваната институция /ПК предоставя доклада на АС	

II. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРЕПОРЪКИТЕ ОТ ПРЕДХОДНАТА АКРЕДИТАЦИЯ

При предходната акредитация на специалността от регулираните професии „Медицинска сестра“ (Протокол № 5/6.03.2014 г.) Акредитационният съвет на НАОА е дал оценка 7, 38 с валидност пет години и следните препоръки:

1. Избираемите дисциплини да имат специализиращ характер.

Препоръката е изпълнена частично.

2. Да се изготви план за провеждане на преддипломния стаж в VII и VIII семестър.

Препоръката е изпълнена.

3. Да се осигурят преподаватели на основен трудов договор за упражненията по специализиращите дисциплини.

Препоръката е изпълнена.

4. Да се разкрие още един кабинет за упражнения по сестрински грижи.

Препоръката е изпълнена.

При проверката се установи, че са изпълнени препоръките №2, №3 и №4. Препоръка №1 е изпълнена частично – някои от избираемите дисциплини не допълват специфични знания и компетентности.

III. КОНСТАТАЦИИ И ОЦЕНКИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА КРИТЕРИИТЕ ЗА ПРОГРАМНА АКРЕДИТАЦИЯ НА СПЕЦИАЛНОСТТА ОТ РЕГУЛИРАНИТЕ ПРОФЕСИИ „МЕДИЦИНСКА СЕСТРА“, НА ОКС „БАКАЛАВЪР“ ОТ ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ 7.5. ЗДРАВНИ ГРИЖИ, В МЕДИЦИНСКИЯ ФАКУЛТЕТ НА СОФИЙСКИЯ УНИВЕРСИТЕТ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“ - ГР. СОФИЯ В СЪОТВЕТСТВИЕ СЪС СТАНДАРТИТЕ И НАСОКИТЕ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО В ЕВРОПЕЙСКОТО ОБРАЗОВАТЕЛНО ПРОСТРАНСТВО ЗА ВИШЕ ОБРАЗОВАНИЕ /ESG/ –ЧАСТ 1 /1-10/ И ПО СМИСЪЛА НА ЧЛ. 78, АЛ. 2 ОТ ЗВО.

Въз основа на изводите на Експертната група в доклада се оценява изпълнението/ неизпълнението на всички критерии за програмна акредитация на специалности от регулираните професии в съответствие на стандартите и насоките за осигуряване качеството в Европейското пространство за висше образование (ESG) – част 1 (1-10) и по смисъла на чл. 78, ал. 2 от ЗВО, както следва:

Стандарт 1. Политика за осигуряване на качеството

Критерий 1.1. При извършване на обучение по специалността от регулираните професии се поддържа и развива политика за осигуряване на качеството, която се оповестява и е част от стратегическото управление на висшето училище

По 1.1.1. В Софийския университет “Св. Климент Охридски” е разработена Система за управление на качеството (СУК), която функционира в съответствие с изискванията на ЗВО и БДС EN ISO 9001:2008, базиран на PDCA (планиране, осъществяване, контрол и действия за подобряване) цикъла за управление. СУК е публично оповестена, разяснена и достъпна за всички членове на академичната общност. В процеса на управление на качеството Медицинският факултет (МФ) се ръководи от Стратегия за развитие на СУ, Стратегия за развитие на МФ, Стратегия за развитие на специалността „Медицинска сестра“.

Университетският център по управление на качеството (УЦУК) е създаден през 2009 г. като обслужващо звено на СУ „Св. Климент Охридски” за координация на дейности и проекти за внедряване, усъвършенстване, поддържане и развитие на единната система за управление на качеството в Университета.

По 1.1.2. Контролът на качеството е организиран на две нива: Университетски център по управление на качеството (УЦУК) и Факултетска комисия по качество. В структурата на УЦУК се включват също: лаборатория за анализи и проучвания и проектни екипи.

Управлението на качеството при обучението на студентите от специалност от „Медицинска сестра“ е част от общоуниверситетската стратегия за управление на качеството и се подчинява на разработените, приети и огласени правила в Наръчника по качество, валиден за всички факултети и звена на СУ “Св. Климент Охридски”.

Факултетската комисия по качество е петчленна. В състава ѝ има студент от специалност „Медицинска сестра“, но няма включен представител от потребителите на кадри. Избрана е на Факултетен съвет (Протокол № 57/07.11.2017 г.) и заповед на Декана на МФ № 23/08.11.2017 г.

УЦУК периодично провежда семинари и срещи с информационно-обучителен характер с факултетските комисии по качеството и комисиите по атестирането. Планират се и се осъществяват вътрешни одити. Ежегодно се провеждат и надзорни одити. Всеки одит завършва с доклад, в който се описват констатациите, несъответствията и възможностите за подобряване, които се оповестяват на сайта на университета. Проведен е външен одит от САНК при НАОА.

По 1.1.3. Разработена е политика за устойчиво интегриране на науката в обучението, която гарантира взаимовръзката между научните изследвания и обучението в МФ на СУ. Реализират се проекти, свързани с внедряване на иновационни здравно-образователни програми.

Констатации по критерий 1.1:

СУ и МФ на СУ имат ясно изразена и установена политика за управление на качеството на обучението, която е оповестена. Функционира Университетски център по управление на качеството. В МФ функционира Комисия за качеството на обучението, която провежда дейност, съобразена с утвърдените в Университета правилници и други документи. Във Факултетската комисия по качеството няма представител на потребителите на кадри.

Критерий 1.2. Управление на качеството на образованието

По 1.2.1. За периода на акредитация са планирани и извършени **4 вътрешни одити от УЦУК** по утвърден график. Резултатите са оповестени на интернет страницата на Университета.

В Наръчника по качество в СУ са разработени стандарти, процедури и механизми за осигуряване на качеството на образователния процес; атестиране на преподавателите и служителите; проследяване на реализацията на студентите и връзки с външни организации; проследяване качеството на административното обслужване и качеството на научноизследователската дейност.

През всеки семестър се анализира мнението на студентите чрез провеждане на анонимни анкети относно: преподаването по учебните дисциплини, включени в учебния план на специалността; администрирането на специалността на ниво Ректорат на СУ „Св. Климент Охридски“ и Деканат на Медицинския факултет към СУ „Св. Климент Охридски“. **Анкетите са в електронна форма и се организират от Лабораторията за анализи и проучвания към СУ "Св. Климент Охридски".** Деканското ръководство анализира резултатите и изготвя препоръки. **Резултатите от анкетите са достъпни на сайта:** <http://sites.uni-sofia.bg/sociologysurvey/survey.php?sid=292>

Атестирането на академичния състав на МФ към СУ „Св. Климент Охридски“ се извършва на **5 и 3 години**, съгласно изготвените критерии от Комисия по атестация, определени в съответствие със ЗВО и Правилника за устройството и дейността на СУ.

По 1.2.2. В СУ „Св. Климент Охридски“ е създадена **Етична комисия**, назначена от Ректора на университета. Условието за работа на Етичната комисия са дефинирани в нормативен документ, утвърден от АС (Протокол №10/ 29.06.2016 г.) **„Правила за работа на Етичната комисия на СУ „Св. Климент Охридски“**. Етичната комисия осъществява мониторинг върху научните изследвания в различни области на науката и решава етичните въпроси, възникнали по време на научно-изследователската дейност. С Решение на АС (Протокол №5/02.03 2016г.) е приет **Етичен кодекс**. Кодексът формулира основни принципи и правила за научно-изследователската и преподавателската дейност, съобразно стандартите, установени в Европейската научна общност. В СУ плагиатството е недопустимо в съгласие с чл. 11, ал. 3 от Етичния кодекс и се санкционира с прекратяване на трудовото правоотношение между СУ и провинилия се по предложение на ФС и Заповед на Ректора. В ПУДСУ се предвиждат наказания за студенти, които при проверка на знанията въвеждат в заблуждение чрез преписване, подсказване и други подобни прояви.

Констатации по критерий 1.2:

В СУ и МФ има постоянно действаща система за управление на качеството, следваща приетите правилници и процедури. Регулярно се проучва студентското мнение с оглед повишаване качеството на обучение. Резултатите се оповестяват. Създадена е Комисия по етика, която основава своята дейност на Правила и Етичен кодекс. В МФ на СУ са разработени и действат нормативни документи за осигуряване на академичните свободи, за предотвратяване и санкциониране на изпитни измами и плагиатство.

Стандарт 2. Разработване и одобряване на програмите

Критерий 2.1. ВУ извършва обучение по ПН/специалността от регулираните професии като прилага процедури за разработване, одобряване, наблюдение и обновяване на учебната документация, (квалификационни характеристики, учебни планове и програми и др.) при съдействието на представители на партньорски организации, студенти и други заинтересовани страни

Обучението на студентите от специалност „Медицинска сестра” в МФ към СУ „Св. Климент Охридски” се провежда по изготвена и утвърдена за специалността **учебна документация**, съобразена с изискванията на ЗВО, Наредбата за ЕДИ, Наредба №21 от 30.09.2004г. за прилагане на система за натрупване и трансфер на кредити във висшите училища; Наредба №1/08.02.2011г., регламентираща дейностите, професионалните компетентности и задължения на медицинската сестра, Правилник за устройството и дейността на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ и Правилник за устройството и дейността на Медицинския факултет. Всички документи са публикувани в сайта на Университета и Факултета.

Учебната документация включва: **квалификационна характеристика, учебен план, учебни програми, ежегоден график на учебния процес и други задължителни стандартни документи** – изпитни протоколи, главни книги, студентски книжки. Учебната документация за обучение на студентите по специалност „Медицинска сестра” е разработена по определени **стандарт** за съдържание и качество, приети и утвърдени в СУ „Св. Климент Охридски”.

По 2.1.1 Квалификационната характеристика е разработена въз основа на Наредба №1/08.02.2011г., регламентираща дейностите, професионалните компетентности и задължения на медицинската сестра и последните промени в ЕДИ от 2016 г.

Квалификационната характеристика детайлизира дейностите, които медицинската сестра трябва да владее в две направления:

- **дейности и грижи, за извършването на които медицинската сестра може да вземе самостоятелно решение;**
- **дейности и грижи, които се извършват по лекарско предписание;**

Квалификационната характеристика е приета от Факултетен съвет с Протокол №48/16.06.2016г. и утвърдена от АС на СУ с Протокол № 11/13.07.2016 г.

По 2.1.2. Основен потребител на кадри е Университетската болница „Лозенец”, която е база за практическо обучение. Старшите сестри и наставниците и от другите клинични бази (ВМА, „Сити клиник кардиологичен център” ЕООД и МБАЛ „Софиямед” ООД) участват активно при разработването на учебните програми. Няма данни за провеждани анкети с потребителите на кадри. Разчита се на ежедневната колаборация с преподавателите от базите и така се гарантира **връзката на учебните програми с реалните потребности в практиката.**

По 2.1.3. Критериите за проверка и оценка на знанията и уменията на студентите са конкретизирани **във всяка учебна програма** по съответната дисциплина. Семестриалните изпитни сесии се организират и провеждат в съответствие със ЗВО и **задължително включват писмена част.** Резултатите от оценяването се вписват в протоколи, главните книги и електронното досие на всеки студент.

Методите на преподаване и оценка са обект на постоянен контрол, наблюдение, анализиране и оптимизиране. Разработени са форми за проследяване присъствието на студентите: карти за учебна практика, дневници за преддипломен стаж. Успеваемостта на студентите се разглежда на КС. Тя се следи и чрез административните справки за кандидатстване за стипендии.

По 2.1.4. Специалността „Медицинска сестра“ е регулирана и следва стриктно ЕДИ, което до голяма степен унифицира учебните планове в страната. Сравнителната оценка на

учебните планове за специалността в българските висши училища показва **пълно сходство** по отношение на задължителните учебни дисциплини. Съществуват различия в кредитните оценки и предлаганите избираеми и факултативни учебни дисциплини.

По 2.1.5. Цялата учебна документация, вкл. учебните програми се приемат, одобряват и утвърждават по ред, постановен в Правилника за устройството и дейността на Софийския университет „Св. Климент Охридски“. Учебните програми са разработени от академичния състав, който преподава дисциплините, изучавани по учебния план. Имат еднаква структура: код и наименование, учебна заетост-аудиторна и обща, кредити, форма на оценяване, анотация, цели и задачи, автор/лектор, тематични заглавия, препоръчителна литература, конспект. Учебните програми са разгледани и приети на Катедрен съвет, Факултетен съвет, Учебна комисия и Академичния съвет на Софийски университет „Св. Климент Охридски“. **ЕГ счита, че препоръчваната литература по специализиращите дисциплини от различните профили на „Сестрински грижи“ е недостатъчна и неактуална.**

По 2.1.6. Авторите на учебните програми поддържат тясна връзка с потребителите на кадри, повечето от които участват в практическото обучение. В структурата на катедра „Неврология, психиатрия, физиотерапия и рехабилитация, превантивна медицина и обществено здраве“ на функционален принцип е създаден сектор „Здравни грижи“, който има за цел да организира, осъществява и контролира обучението на студентите от специалност „Медицинска сестра“.

По 2.1.7. Учебният план е съобразен със законовите изисквания и предвижда: **форма на обучение - редовна и срок на обучение - 4 години, съответно 6 семестри по 15 седмици и последните 2 по 20 седмици.**

Учебният план включва задължителни, избираеми и факултативни дисциплини, учебна (клинична) практика и преддипломен стаж.

Според Учебния план за специалност “Медицинска сестра” на ОКС “Бакалавър”, обучението се провежда по:

- **40 задължителни дисциплини** - с общ хорариум **2085 часа (1890 по ЕДИ)**
- **16 избираеми дисциплини (изучават се 6)** – **180 часа**
- **3 факултативни дисциплини (изучава се 1)** - **30 часа**
- **учебна (клинична) практика** – **1230 часа (1140 по ЕДИ)**
- **преддипломен стаж** – **1600 астр. ч. = 2133 ак. ч.**
- **общ хорариум** - **5658 часа**

Включени са всички задължителни учебни дисциплини в пълно съответствие с ЕДИ като номенклатура. Общият хорариум на ЗД надхвърля предвидения от ЕДИ със **195 часа** за сметка на: **Анатомия и Клинична патология с 15 часа** и **Физиология и Патифизиология с 15 часа**, **Образна диагностика с 15 часа**. Включени са и две допълнителни задължителни дисциплини: **Социология и Биофизика с хорариум по 15 часа**. **Спортът** като учебна дисциплина се изучава задължително четири семестри с хорариум от **120 часа**, а до края на обучението е включен и като факултативна дисциплина. Предлагат се **16 избираеми дисциплини**. Някои избираеми дисциплини не допълват специализираните знания: *чужд език, комуникативен тренинг, социална компетентност в общуването, спортна медицина, училище за бременни* и др.

Учебната (клинична) практика е разпределена от I до VI семестър – **1230 часа (90 часа над ЕДИ)**. **Преддипломният стаж** е в VII и VIII семестър – с хорариум **1600 астр. часове = 2133 ак.ч.** Общият хорариум на практическата подготовка е **3363 ак. ч.** което представлява **59,43%** от общия хорариум по специалността (**5658 академични часа**), **спазено е изискването на чл.10 от ЕДИ**. Съотношението между хорариума на задължителните, избираемите и факултативните дисциплини е **90,85% : 7,84% : 1,31%**.

В учебния план са включени **часове за извънаудиторна заетост**. Всяка учебна дисциплина е оценена с кредити. **Един кредит** се присъжда за **30 часа** студентска заетост

(15ч. аудиторна и 15ч. извънаудиторна). Обучението по специалността завършва с полагането на 4 държавни изпити. Общият брой на кредитите от курса на обучението е 230, от държавните изпити 10 кредити, общо 240 кредити.

Учебният план е приет от АС (Протокол №13/12.07.2017г.). Няма изрично решение на АС за включените допълнителни задължителни дисциплини и завишения хорариум на някои дисциплини и учебната практика.

Преподаването на учебните дисциплини по учебния план се провежда по **ежегоден график** на учебния процес и извежданите от него седмични програми.

Констатации по критерий 2.1:

Учебната документация е подготвена съобразно ЗВО, ЕДИ и установените процедури и нормативни документи на Университета. Квалификационната характеристика отговаря на професионалните компетенции на специалността "Медицинска сестра" на ОКС „Бакалавър”. В учебните програми по профилиращите дисциплини не е посочена актуална литература. Общият хорариум на ЗД и учебната практика надхвърля с 285 часа предвидения от ЕДИ. Хорариумът на УД Спорт надвишава изискванията на Закона за физическо възпитание и спорт (60 часа за целия срок на обучение). Предлагат се и се изучават голям брой избираеми дисциплини, някои от които са неуместно подбрани. При срещата с ЕГ студентите споделиха, че в някои дни имат аудиторна заетост 10 часа. Включените допълнителни ЗД – Социология и Биофизика не са инициирани от студентски интерес.

Стандарт 3. Обучение, преподаване и оценяване, ориентирани към студентите

Критерий 3.1. Съществува система от правила и дейности, свързани със стимулиране на мотивацията и активната позиция на студентите в процеса на обучение на съответната специалност от регулираните професии

По 3.1.1. Обучението на студентите е в съответствие с образователната мисия, цели и задачи на специалността от регулираните професии „Медицинска сестра”.

Квалификационната характеристика отразява точно и ясно позицията на бъдещия специалист в националната квалификационна рамка за висше образование. **Учебният план** на специалността обезпечава в рамките на определения хорариум усвояването на необходимите знания и умения от студентите, необходими за добра професионална реализация. При разработването на учебната документация са спазени изискванията на ЗВО и ЕДИ за специалността. Документацията е съобразена също с пакета “Стандарт учебна документация“ на СУ „Св. Климент Охридски“ .

По 3.1.2. В учебния план на специалността са включени **практически занимания, стимулиращи творческата им активност**. За провеждане на учебната практика се изпращат документи в лечебните заведения: учебни програми по съответната дисциплина, списък на студентите от групата и график. **Практическите упражнения по профилиращите дисциплини се провеждат на територията на клинични бази, които са с високо технологично оборудване**. Два пъти в годината в края на всеки семестър се **проучва студентското мнение относно качеството на обучение чрез анкети**. **Работодателите участват активно в обучението**.

Главните и старши сестри при срещата с ЕГ са споделили удовлетвореността си от академичната подготовка на студентите.

По 3.1.3. Проведени са проучвания за установяване на удовлетвореността на студентите от учебните програми и удовлетвореността на преподавателите от подготовката на студентите. Резултатите са публикувани като научни съобщения в списание „Управление и образование“. За акредитационния период са дипломирани пет випуска **81 студенти** от специалност „Медицинска сестра“ на МФ. Фактът, че **52 медицински сестри са назначени на работа в УБ «Лозенец» се изтъква като доказателство за добрата подготовка на студентите**.

По 3.1.4. Изградената в СУ „Св. Климент Охридски“ цялостна система за **контрол и оценка на знанията** на студентите се прилага и в МФ за специалност “Медицинска сестра“. Във всяка учебна програма са отразени вида на контрол и използваните методи и средства. Изпитите задължително включват писмена част. Провеждат се от комисия: хабилитираното лице - титуляр на дисциплината и асистентите, участвали в обучението. Държавните изпити се провеждат от комисии, назначавани със заповед на Ректора на СУ „Св. Климент Охридски“, в които влизат не по-малко от три хабилитирани лица.

Анкетното проучване сред студентите включва и въпроси за обективността на оценяването. **Прилаганите системи за контрол и оценка са регламентирани и оповестени в „Правилник за устройството и дейността на СУ“.**

По 3.1.5. При оценяване на учебните практики **в комисията се включват и представители на работодателите**, които провеждат практическото обучение - старши медицински сестри от УБ „Лозенец“, ВМА, „Сити клиник кардиологичен център“ ЕООД и МБАЛ „Софиямед“ ООД.

По 3.1.6. Зам.-деканът по учебната дейност провежда мониторинг върху организацията на учебния процес и учебната документация. Регулярно се проверява воденето на главна книга, внасянето на оценките от семестриалните и държавни изпити, изпитните протоколи и след анализ на пропуските се провеждат коригиращи действия. Доказателство за ефективността на контрола е положителната оценка от проведения вътрешен одит по СУК през 2017г.

По 3.1.7. СУ „Св. Климент Охридски“ има Правилник за разглеждане на студентски жалби. Жалбата се подава в отдел „Студенти“ и се разглежда на Декански съвет. Решението се предоставя на студента в писмена форма. За акредитационния период не е имало жалби.

Констатации по критерий 3.1:

МФ на СУ „Св. Климент Охридски“ провежда обучение и оценяване, ориентирано към студентите. Качеството на образователния процес периодично се анализира чрез текущ мониторинг и проучване мнението на студенти и работодатели. Има правила и процедури за разглеждане на жалби на студенти. Няма констатирани жалби за отчитания период.

Стандарт 4. Прием, развитие, признаване и сертифициране на студентите

Критерий 4.1. Институцията оповестява публично приетите от нея документи, очертаващи „жизнения цикъл“ на студента: прием в съответно професионално направление, развитие, признаване и дипломиране, както и доказателства за последователното им и прозрачно прилагане

По 4.1.1. Организацията и управлението на образователните дейности за студенти, приети за обучение в Софийския университет "Св. Климент Охридски" се уреждат с **Правилник за образователните дейности**. Правилникът обхваща всички етапи за целия „жизнен цикъл на студента“ – от приемането до дипломирането му. Актуализиран е с решение на АС (протокол № 12/21.06.2017 г.).

Условията за кандидатстване и приемане на български граждани и граждани на държави от Европейския съюз и Европейското икономическо пространство се определят в **Правилник за приемане на студенти**. Приемът за обучение по специалност „медицинска сестра“ на ОКС „бакалавър“ се осъществява по **два начина**: чрез състезателни изпити по „биология“ и „химия“ с коефициент 3 или с оценки от матури по „Биология и здравно образование“ и „Химия и опазване на околната среда“ с коефициент 2,5. Приемните изпити по биология и химия дават шанс на студентите в хода на следването да се преориентират в

друга специалност в същия Университет, най - често – Фармация. Това обяснява разликата между броя на приетите и завършилите студенти в специалност „Медицинска сестра“. За привличане на кандидат- студенти МФ организира ежегодно „Ден на отворените врати“.

По 4.1.2. В СУ „Св. Климент Охридски“ съществува практика за признаване на квалификациите, отнасящи се до висшето образование в страната и в европейския регион в съответствие с принципите на Лисабонската конвенция. Те са отразени в **Правилник за признаване на придобитото висше образование и завършени периоди на обучение в чуждестранни висши училища.** Създаден е **Експертен съвет**, който разглежда постъпилите документи за признаване на придобитото висше образование и завършени периоди на обучение в други висши училища и подготвя доклад за решение от Академичния съвет. Представител на ръководството на Медицинския факултет е член на Експертния съвет. Съществуват общи правила за преместване на студенти, обучаващи се в СУ "Св. Кл. Охридски". МФ добавя специфични допълнителни условия:

- Кандидатите от други сходни специалности на СУ, които се преместват в специалност "Медицинска сестра" се записват първи курс.
- Приемат се студенти от специалност «Медицинска сестра" от други висши училища в страната във всички курсове на обучение, при условие, че имат среден успех от семестриалните изпити от последната година не по-нисък от мн. добър (5.00).

По 4.1.3. За отчитания период **няма студенти, реализирали мобилност.** Медицинският факултет започва подготовка за участие в програми за обмен с висши училища от Франция и Холандия, които проявяват интерес за сътрудничество в рамките на Програма Еразъм⁺.

По 4.1.4. Научноизследователската работа на студентите в Медицински факултет от специалност "Медицинска сестра" се подпомага от техните преподаватели, За периода на акредитация са подготвени и изнесени общо **29 научни съобщения и 30 публикации** в сборници и периодични научни издания в които участват студенти от специалността заедно с научните си ръководители. Няма участие на студенти в проекти.

По 4.1.5. В МФ се спазва Наредбата за държавните изисквания към документацията. Създадени са и вътрешни правила за **спазване на държавните изисквания** към съдържанието на **основните документи**, издавани от ВУ.

По 4.1.6. В Медицинския факултет на СУ „Св. Климент Охридски“ до този момент са дипломирани **пет випуска - общо 81 медицински сестри.** В УБ „Лозенец“ са назначени **52** от завършилите. Не е осъществена обратна връзка с останалите, но се предполага, че са намерили професионална реализация в ЕС или в страната.

В Университета функционира Кариерен център, който не е в състояние да проследи дипломантите на МФ. Медицинският факултет подготвя самостоятелна система за регистриране на реализацията на завършилите студенти.

Констатации по критерий 4.1:

Провеждането на кандидат-студентската кампания се осъществява чрез своевременна и пълна информация, която изяснява всички етапи от „жизнения цикъл“ на студента за периода от приема до дипломирането му. Има правила за признаване на придобитото висше образование и завършени периоди на обучение в други ВУ.

Няма отчетени студентски мобилности. Не е създадена административна система за регистриране на реализацията на завършилите студенти.

Стандарт 5. Преподавателски състав

Критерий 5.1. Институциите имат разработена политика за осигуряване на качествен академичен състав чрез прилагане на прозрачни процедури като част от стратегията за развитие на специалността

По 5.1.1. Лекционните курсове по задължителните учебни дисциплини на студентите от специалност „Медицинска сестра“ се водят от **36 хабилитирани преподаватели.** От тях **30 (11 професори и 19 доценти)** са на ОТД. Шест преподаватели

са на ГД (**2 професори и 4 доценти**). **79%** от задължителните учебни дисциплини са осигурени с хабилитирани преподаватели на ОТД. ЕГ отчита съответствие между научната специалност и преподаваната дисциплина при всички преподаватели.

Нехабилитираните преподаватели, които провеждат практическото обучение по профилиращите дисциплини са **14 души**, от които на ОТД са **1 главен асистент с ОНС „Доктор”, 1 асистент и 2 преподаватели**. **Включени са 10 медицински сестри на ГД**. Всички, ангажирани в практическото обучение са с образователна степен „магистър“ по Управление на здравните грижи (УЗГ). Упражненията по предклиничните и клинични дисциплини се провеждат от **15 асистенти (4 с ОНС „Доктор“)**.

По 5.1.2. Лекционните курсове по профилиращите дисциплини (Философия и въведение в сестринските грижи -180ч. и Практически основи на сестринските грижи с всички 14 модула -270ч.) се водят от **двама хабилитирани преподаватели** с базово образование „Медицинска сестра“. Съотношението брой преподаватели:брой профилиращи дисциплини е **2:15**.

По 5.1.3. Преподавателският състав се атестира периодично: нехабилитираните лица - веднъж на три години, хабилитирани - веднъж на пет години. Утвърден е официално установен ред за атестиране в съответствие със ЗВО и Правилника за устройството и дейността на СУ „Св. Климент Охридски“. Научноизследователската дейност е задължителен елемент от индивидуалната атестация на всеки преподавател.

По 5.1.4. Няма данни за реализирани мобилности на преподаватели от специалността.

Констатации по критерий 5.1:

*Академичният състав, включен в обучението на студентите от специалност „Медицинска сестра“ във МФ към СУ „Св. Климент Охридски“ отговаря на законовите изисквания. Хабилитирани преподаватели на ОТД водят **79%** от лекционните курсове. Полагат се усилия за стимулиране на кариерното развитие на преподавателите.*

Критерий 5.2. Научноизследователската (художествено-творческата дейност) на академичния състав и участието на студентите и докторантите в нея

По 5.2.1. За последните пет години преподавателите, включени в преподаването в специалността "Медицинска сестра" са участвали общо в **6 проекта - 4 национални и 2 международни**. Студенти и докторанти от професионалното направление 7.5. Здравни грижи не са включени в проектите. Относителният дял на студенти от специалност "Медицинска сестра", които са участвали през последните 5 години в научни форуми е **21%**.

По 5.2.2. В периода 2014 - 2018 година творческата активност на преподавателите е както следва:

- **Публикации в български и чуждестранни реферирани списания и сборници: 319**
- Брой цитирания в реферирани научни списания и сборници на 1 преподавател на ОТД през последните 5 г. е **11**.
- **Монографии, части от монографии, учебници, сборници: 11**
- Публикационната активност на 1 преподавател за периода е **9,4**

Констатации по критерий 5.2:

Налице е значителна творческа активност на академичния състав. Отчита се активна публикационната дейност на студентите от специалността. Няма участие на студенти в научни проекти.

Стандарт 6. Учебни ресурси и подпомагане на студентите

Критерий 6.1. Има осигурена и непрекъснато развиваща се финансова, материално-техническа и информационна база, необходима за учебно преподавателската, научноизследователската, художествено-творческата и спортна дейности по професионалното направление, както и подходяща среда за дистанционно обучение, ако провеждат такова

По 6.1.1. Обучението на студентите от специалност „Медицинска сестра“ в МФ на СУ „Св. Климент Охридски“ основно се провежда на територията на УБ „Лозенец“ . За

лекционните курсове са осигурени **4** аудитории с **319** места. Залите са реновирани и снабдени със стационарни мултимедии. На всеки етаж са организирани семинарни зали, също с техника за презентация с общо **105** места. На един студент, обучаващ се в специалността се изчислява **4,3 м² аудиторна площ**. На територията на УБ „Лозенец“ са разкрити **2 специализирани учебни кабинети** за практическо обучение. Те са оборудвани с фантоми, мулажи и модели, необходими за симулативно обучение на студентите.

Клиничната практика и преддипломният стаж студентите провеждат в **4 бази**: УБ „Лозенец“; „Сити клиник кардиологичен център“ ЕООД; ВМА и МБАЛ „Софиямед“ ООД, с които СУ има **сключени договори**. В клиничните бази също има подходящо оборудвани учебни кабинети.

По 6.1.2. МФ разполага с **64 стационарни компютри и 69 преносими**, които се използват в процеса на обучение. Наличната база осигурява за обучение: **6,73 компютри на 100 студенти и 550 кв.м. на 100 студенти**. Всеки курс от специалността „Медицинска сестра“ разполага с обща електронна поща, на която преподавателите предоставят лекции, презентации, програми, учебни материали и др. МФ на СУ „Св. Климент Охридски“ има **собствен електронен сайт на страницата на Университета**. Осигурена е безжична Интернет връзка за Деканата на Медицинския факултет, Библиотеката на Медицинския факултет и Морфоблока на УБ „Лозенец“.

По 6.1.3. Студентите от специалност „Медицинска сестра“ могат да използват Университетската библиотека, библиотека „Медицина“ към Медицински факултет, библиотеката на ВМА, Университетско издателство с печатница „Св. Климент Охридски“. Библиотеката покрива международния стандарт ISO/DIS2789 Annex A: Measuring the use of electronic library services, в сила от 2001г. Библиотека „Медицина“ на територията на УБ „Лозенец“ се предпочита от студентите специалност „Медицинска сестра“. Тя е разположена на **182 кв.м. площ** има читалня с **32 читателски места, 8 компютри, свързани с Интернет**, апарат Studio 3 в 1 – цветен копир, мрежов принтер и скенер. Библиотечният фонд се състои от над **17 500 тома**. Поддържа се със закупуване на новоотпечатани издания както от Университета, така и от Университетска болница „Лозенец“. Поддържа и международни книгообменни връзки и сътрудничество с библиотеки и информационни центрове.

По 6.1.4. За специалността не е предвидена дистанционната форма на обучение.

По 6.1.5. Студентите в Медицинския факултет имат достъп до студентската информационна система на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ с адрес: <https://susi.uni-sofia.bg> посредством уникални потребителски имена и пароли, откъдето могат да проверят актуалния си студентски статус, оценки от изпити и здравни осигуровки. В същата могат да подадат заявка за записване в избираеми дисциплини, съответстващи на техния учебен план.

Осигурен е свободен достъп на студентите до административното обслужване. На базата на учебните планове са разработени електронно досие, академична справка и диплома на студентите. На официалния сайт на МФ е предоставена: информация за кандидат студенти; график на учебните занятия по семестри, актуални новини, относно семестриални такси, стипендии, обучителни програми и други.

Фонд „Наука“ стимулира развитието на научноизследователската дейност в МФ на СУ, подпомага студентското обучение и кариерното израстване на академичния състав.

Функционира **Център за кариерно развитие**, който предоставя услуги, свързани с подпомагане, подготвяне и подобряване на професионалната реализация на студентите, кариерното им ориентиране и развитие.

Констатации по критерий 6.1:

За студентите от специалност „Медицинска сестра“ е осигурена достатъчна материално–техническа и информационна база за обучение. Специализираните кабинети за практическо обучение по профилиращите дисциплини са оборудвани със съвременни и

подходящи за специалността учебно-технически средства. Регламентирано е академичното и административно обслужване, подпомагащо обучението на студентите.

Стандарт 7. Управление на информацията

Критерий 7.1. Институциите имат изградена организация за управление на информацията, свързана с реализацията на обучението по специалност от регулирана професия и последващата реализация на завършилите.

По 7.1.1. Периодично се обсъждат и огласяват публично резултатите, свързани с управлението на качеството на образованието и потребностите от промяна: успеха на студентите и процента на отпадналите; студентското удовлетворение от програмите; учебните ресурси и наличната подкрепа за студентите. Мнението на студентите за удовлетвореността от програмите се проучва на база **анкети**. След края на всеки семестър се отчита успеха на студентите. Анализират се причините за слабите оценки. Относителният дял на напусналите студенти от специалност „Медицинска сестра” през акредитационния период е **много висок - 31%**. Правилникът за учебната дейност на СУ допуска преместване в друга специалност, в която приемните изпити са също биология и химия.

Възрастовият профил на студентите от специалността е както следва: най- голям брой са на възраст 21 – 22 г., следвани от студентите на възраст 34 – 36 г.

По 7.1.2. Кариерният център на СУ няма събрани данни за реализацията на завършилите специалност „Медицинска сестра”. До момента не е правено анкетно проучване сред завършилите от специалност „Медицинска сестра“ в МФ при СУ. Известно е, че **64.2% от дипломираните медицински сестри работят в УБ „Лозенец“**. Предстои да се създаде информационна система, която да проследява професионалната реализация на завършилите студенти.

По 7.1.3. За повишаване качеството на учебния процес важна роля играе поддържането на редовни контакти с наши и европейски медицински факултети и организации, чрез сключени двустранни споразумения, които предоставят възможности за академичен обмен и информация. МФ е редовен член и негови представители участват в официалните конференции на Association of Medical School in Europe (AMSE). МФ участва в работата на Организацията ORPHEUS (Organisation of PhD Education in Biomedicine and Health Sciences in European System).

Преподавателите имат достъп до най-новите световни научни постижения чрез електронни информационни ресурси - библиографските и пълнотекстови бази данни *ScienceDirect, ProQuest, ISI Web of Knowledge, SCOPUS* и *Embase*.

Констатации по критерий 7.1:

В МФ към СУ има организация за поддържане и управление на информацията, свързана с качеството на обучение. Няма изградена система за проследяване реализацията на дипломираните студенти.

Стандарт 8. Информация за обществеността

Критерий 8.1. Институциите публикуват ясна, точна, обективна, актуална и лесно достъпна информация за всички дейности, свързани с обучението по специалността

По 8.1.1. Информация за обучаващите се студентите от специалност “Медицинска сестра” има на сайта на Университета : разпис на занятията, график за изпитни сесии, учебни планове, учебни програми, съобщения, покани за събития, конференции, научни сесии, инициативи на студентски съвет. Публикува се също информация за кандидат – студентите. Ежегодно се отпечатва кандидатстудентски справочник и рекламни материали.

МФ предоставя оптимални възможности за научно-изследователска дейност на преподавателите и стимулира трансфера на резултатите в образователния процес по специалността. Обезпечават се финансово публикационната дейност и участието на преподавателите в национални и международни форуми, конгреси, конференции.

По 8.1.2. На сайта на Университета има налична информация за **целият жизнен цикъл** на студентите от специалността. Информацията обхваща всички етапи – от кандидатстването до дипломирането. Обявени са възможностите за контакт с представителите на ръководството на факултета и служителите от администрацията – приемни часове, телефонни номера, електронна поща. Всички нормативни документи регулиращи дейността на СУ „Св. Климент Охридски“ и МФ, както и полезни практически указания, са налице на web страницата на Университета. Издават се на хартиен носител сборници за кандидат-студенти, информационни брошури и др.

По 8.1.3. СУ и МФ създават условия за информиране и ориентиране на кандидат-студентите и студентите от специалност „Медицинска сестра“ относно условията за обучение и възможностите им в рамките на учебното заведение да се изградят като специалисти. МФ участва ежегодно в организираните от СУ „Св. Климент Охридски“ публични представяния на възможностите за обучение. Използват се аудиовизуални средства, срещи с преподаватели и студенти. Представят се предимствата на обучението в МФ. Посетителите получават информация и на хартиен носител. МФ организира съвместни форуми с потребителите на кадри, на които се дискутират перспективите за професионалната реализация на завършилите медицински сестри.

По 8.1.4. СУ популяризира научната продукция на преподаватели и студенти чрез участие в научни форуми у нас и в чужбина. МФ има собствено научно издание, което представлява годишен преглед на научната активност във факултета, неговите научни сътрудничества с колеги от страната и чужбина. МФ на СУ „Св. Климент Охридски“ е редовен член и негови представители участват в официалните конференции на Association of Medical School in Europe (AMSE). Студентите участват в научни сесии с финансова подкрепа от Факултета.

По 8.1.5. На сайта на Университета има информация за програма за **мобилност „Еразъм+“** за студенти и преподаватели.

Констатации по критерий 8.1:

На сайта на Университета има информация за цялостния „жизнен цикъл“ на студентите от специалност „Медицинска сестра“: възможности за кандидатстване, обучение и реализация, нормативна база на университетско ниво и др. Провеждат се регулярни срещи с потребители. Научната дейност се популяризира чрез собствени издания и публични събития.

Стандарт 9. Текущ мониторинг и периодичен преглед на програмите

Критерий 9.1. Институциите извършват **регулярен мониторинг (преглед) и актуализиране на учебните програми, съобразно еволюцията на научните знания и технологии, при обучението по специалност от регулирана професия**

По 9.1.1. В МФ към СУ „Св. Климент Охридски“ има действаща система за управление и **мониторинг на качеството на образователния процес**. На мониторинг подлежи: учебната документация; качеството и методите на преподаване; организацията на обучението постиженията на студентите. Състоянието на учебната документация е обект на контрол и наблюдение от факултетната комисия по качество и от учебния отдел. **Учебните програми са актуализирани през 2017 г.**

Проучването на студентското мнение се осъществява предимно чрез анкетиране за качеството на теоретичното обучение, актуалността на учебните програми и необходимостта от промяна.

По 9.1.2. Контролът на успеваемостта и отчитането на резултатите от обучението се извършва в Катедрата със сектор „Здравни грижи“ и на заседания на факултетската комисия по качество. Анализира се семестриалната и годишна успеваемост на студентите, обсъжда се провеждането на изпитни сесии. Всеки преподавател има възможност да проследява постиженията на студентите по дисциплината, която преподава, чрез индивидуален достъп до информационната система.

Констатации по критерий 9.1:

Учебната документация в специалност „Медицинска сестра“ е обект на непрекъснат мониторинг. Студентското мнение за качеството на учебния процес се проучва чрез анонимни анкети. Учебните програми са актуализирани. Анализира се успеваемостта на студентите в процеса на тяхното обучение.

Стандарт 10. Циклично външно осигуряване на качеството

Критерий 10.1. Институциите извършват планирани дейности за самооценяване и външни оценки на всички учебни програми по специалността от регулираните професии

По 10.1.1. Одит на МФ се прави ежегодно съгласно утвърден от Ректора график от комисия по качеството на Университета. Медицинският факултет определя този одит като външен.

Вътрешният контрол на качеството се осъществява от Факултетската комисия. През 2017 е проведен вътрешен одит за качеството на обслужване на студентите, спазване на стандарта за нормативните документи, контрола на изпълнението, нормативното съответствие, оперативен контрол на процесите.

По 10.1.2. В МФ непрекъснато се **анализира конкурентната среда**. Оценките се правят периодично на базата на достъпна информация от сайтовете на други университети, в които се обучават студенти от специалност „Медицинска сестра“. Изучава се състоянието на пазара на труда и се установява, че студентите от специалността, дипломирани в МФ **имат много добри възможности за реализация** както в цялата здравна система на страната, така и в чужбина.

По 10.1.3. Изпитните процедури се осъществяват по графици, които се публикуват на сайта на Университета. При оценяване на учебните практики **в комисията се включват и представители на потребителите на кадри** от институциите, в които студентите провеждат практическото си обучение.

По 10.1.4. За акредитирания период е проведен един външен одит по САНК, който е установил, че са предприети мерки и са изпълнени направените препоръки.

Констатации по критерий 10.1:

За отчитания период Медицинският факултет е преминал вътрешни одити по график и Гот САНК.

В изпитните комисии се включват представители на потребителите на кадри.

Познава се добре конкурентната среда в България и завършилите студенти от специалността се вписват и реализират успешно в практиката.

IV. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Въз основа на констатациите по резултатите от извършеното оценяване, ПКЗС предлага капацитет 120 студенти за обучение по специалността от регулираните професии „Медицинска сестра“ на ОКС „Бакалавър“ от професионално направление 7.5. Здравни грижи в Медицинския факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“.

V.ПРОЕКТ НА ПРЕПОРЪКИ НА ПОСТОЯННАТА КОМИСИЯ

1. По учебния план:

- да се намали дневната аудиторна заетост.
- да се намали броят на изучаваните избираеми дисциплини.

Срок: м. септември 2019 г.

2. Да се допълни и актуализира препоръчаната литература в учебните програми на профилиращите дисциплини.

Срок: м. септември 2019 г.

3. Да се включи представител на потребителите на кадри в състава на Факултетската комисия по качество.

Срок: м. декември 2019 г.

4. Да се създаде административна система за проследяване професионалната реализация на дипломираните студенти.

Срок: м. декември 2020 г.

Председател на ПКЗС:

/ проф. д-р Борис Богов, дм /